

Beskæftigelsesplan 2017

jobcenter
Aalborg

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
2. Arbejdsmarkedet i Aalborg & Nordjylland – muligheder og udfordringer	2
3. Rammesætning	4
3.1. Aktiveringsprincipper	4
3.2. Virksomhedsstrategien	4
3.3. Ressourceorienteret tilgang	4
3.4. Effekt	4
3.5. Det brede samarbejde om vækst i Aalborg Kommune	5
3.6. Beskæftigelsesministerens mål for 2017	5
4. Målgrupper & indsatser	6
4.1. Virksomhedsrettet indsats	6
4.2. Unge	7
4.3. Forsikrede ledige	8
4.4. Kontanthjælpsmodtagere	9
4.5. Langtidsledige	10
4.6. Sygedagpenge	11
4.7. Borgere på kanten af arbejdsmarkedet	11
4.8. Flygtninge	13
4.9. Indsats for borgere med handicap	14
Bilag:	
Oversigt over målene	16
Faktaark	

1. Indledning

Jobcenter Aalborgs vigtigste opgaver er at hjælpe ledige, sygemeldte og borgere på kanten af arbejdsmarkedet i job eller uddannelse og at hjælpe virksomhederne med at få den arbejdskraft, som de har behov for. Jobcentret arbejder således for, at borgerne har de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet, således at mangel på arbejdskraft kan forebygges og borgere bliver selvforsørgende.

Der opleves i øjeblikket en generelt positiv udvikling på arbejdsmarkedet, hvilket fx kommer til udtryk ved at antallet af forsikrede ledige (fuldtidspersoner) i juni 2016 er 11,6 % lavere end i juni 2015. Kombineret med en stor afgang fra arbejdsmarkedet er der derfor allerede nu så småt begyndt at komme flaskehalse, hvilket giver både muligheder og udfordringer for jobcentret. Muligheder fordi der er gang i samfundsøkonomien og udfordringer, da de ledige ikke altid har de kvalifikationer, der efterspørges på arbejdsmarkedet. I beskæftigelsesplanen gives Jobcenter Aalborgs bud på udfordringerne i Aalborg Kommune, og hvordan jobcentret i samarbejde med de relevante samarbejdsparter planlægger at håndtere dem.

Udgangspunktet for beskæftigelsesplanen er, at indsatsen ved Jobcenter Aalborg generelt viser gode resultater. Således er andelen af borgere, som er tilknyttet jobcentret lavere end hvad der forventes i besparelspotentialet.¹ For perioden 2. kvartal 2015 – 1. kvartal 2016 forventedes, at 18,4 % af befolkningen i Aalborg Kommune var på offentlig forsørgelse – resultatet var 16,7 %, svarende til at 2.354 fuldtidspersoner færre var på offentlig forsørgelse end forventet ud fra rammevilkårene i Aalborg Kommune.

Det er pt. ikke muligt at opgøre besparelsen i kroner for Aalborg Kommune, men tidligere opgørelser har vist, at Aalborg Kommune sparer væsentligt over 100 mio. kr. om året som følge af en lavere andel på offentlig forsørgelse. Hertil kommer øgede skatteindtægter mv.

Det ændrer dog ikke på, at der på en række områder fortsat er udfordringer, som skal håndteres. Der vil indledningsvist i de enkelte afsnit om målgrupperne blive redegjort herfor.

---

¹ Måling på jobindsats.dk. I Besparelspotentialet opgøres fuldtidspersoner på offentlig forsørgelse som andel af kommunens befolkning med en indekssværdi, som angiver den forudsagte andel af fuldtidspersoner på offentlige forsørgelsesydelse af kommunens befolkning.

2. Arbejdsmarkedet i Aalborg & Nordjylland – muligheder og udfordringer

I de kommende år forventes en positiv udvikling i økonomien og beskæftigelsen i Nordjylland. Som regionens største by er det især Aalborg-området, der vil opleve den mest positive udvikling inden for langt de fleste sektorer.²

Ifølge Fremkom 3 analysen forventes i de kommende år en samlet stigning i antallet af arbejdspladser i Aalborg Kommune på 5%.³ Væksten i antallet af arbejdspladser og dermed efterspørgslen efter arbejdskraft forventes ifølge de statistiske fremskrivninger især at ske inden for brancherne møbel, beklædning og støtteeerhverv, byggeri og støtteeerhverv og finans, forsikring og vidensservice. Disse tre brancher forventes at komme til at opleve stigninger i antallet af arbejdspladser på henholdsvis 13 %, 10 % og 10 %.

Den største vækst i antal arbejdspladser de kommende år er byggeri og støtteeerhverv, hvor der forventes at blive skabt 1.200 arbejdspladser i perioden 2014 til 2020, ikke mindst på grund af de mange større infrastrukturprojekter, herunder det nye supersygehus, universitetsbyggeri, renoveringsprojekter mv. Herudover ventes der også mange ny arbejdspladser inden for fødevarersektoren (800) og handel og forretnings-service (700). Derimod forudses der at blive 4 % færre arbejdspladser inden for energi, miljø og støtteeerhverv.⁴ Som det eneste opland i Nordjylland forventes også vækst i antallet af offentligt ansatte.

Samme forventninger kan genfindes i Aalborg Kommunes Erhvervsplan 2015-18, hvor der er opstillet et mål om at der skal skabes 5.000 flere job frem mod 2018. Allerede nu har der i Aalborg været en positiv udvikling i antallet af beskæftigede lønmodtagere med en stigning på 2.238 fuldtidspersoner fra april 2015 til juni 2016⁵, og jf. figuren nedenfor forventes denne udvikling at fortsætte de kommende år.

Figur 1

+ 7600 jobs fra 2015-2020

² FremKom 3 Mini hovedrapport, www.fremkom.dk

³ FremKom 3 Oplandsrapport vedrørende Aalborg, www.fremkom.dk

⁴ Dette vedrører forsyningsvirksomheder, og ikke produktion inden for fx vindmøller.

⁵ Pressemeddelelse fra RAR Nordjylland, <http://rar-bm.dk/da/Nordjylland/Nyheder/2016/01/Ledighedstal-juni-2016.aspx>

Der er i forbindelse med FremKom 3 gennemført en survey blandt virksomheder, som viser at 45 % af virksomhederne forventer at øge antallet af ansatte i de kommende 5 år, mens 6 % forventer at reducere antallet af ansatte.

Uddannelses- og kvalifikationsniveauet er steget i Aalborg som i resten af regionen. Generelt er der en forventning om forandring af jobprofiler i alle sektorer og alle erhverv. Det vil kræve andre typer uddannelser og stille nye krav til medarbejderne. Der er især udsigt til en stigning i efterspørgslen efter arbejdskraft med korte og lange videregående uddannelser, men også blandt ikke-faglærte og blandt arbejdskraft med erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser er der udsigt til stigende efterspørgsel.

Ifølge surveyen er der mangel på faglært arbejdskraft, eksempelvis inden for bygge- og anlægsbranchen. Det skyldes blandt andet, at Aalborg er præget af mange store byggeprojekter, som vil vare mange år frem. Der er derfor behov for, at flere gennemfører uddannelserne, men på nuværende tidspunkt er søgningen til de faglige uddannelser mindre end det vurderede behov. Der forventes derfor at blive behov for udenlandsk arbejdskraft inden for nogle fag allerede på kort sigt. På enkelte specialtområder inden for både sundhed og det tekniske og naturfaglige område, oplever virksomheder i Aalborg at de må konkurrere om arbejdskraft med de øvrige store byer i landet.

I dag er der ca. 25.000 borgere, der pendler til arbejde i Aalborg Kommune, mens ca. 16.000 borger pendler ud for at arbejde i andre kommuner. I de kommende år forventes indpendlingen at stige, således at andre oplande også får del i den positive udvikling i beskæftigelsen i Aalborg Kommune. Samtidigt er det vigtigt, at borgere fra Aalborg Kommune bringes i spil til ledige job i Aalborg.

FremKom 3 analysen viser således, at der i de kommende år er et godt potentiale for at få flere af de ledige og sygemeldte i gang på arbejdsmarkedet, da der inden for et meget stort antal sektorer forventes en stigning i efterspørgslen efter arbejdskraft. Det er Jobcenter Aalborgs opgave dels at være i tæt dialog med virksomhederne og øvrige relevante parter for løbende at have et godt billede af behovet for arbejdskraft, og dels at bidrage til at sikre, at de ledige og sygemeldte i Aalborg Kommune har eller opnår de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger.

3. Rammesætning

Indsatsen ved Jobcenter Aalborg tager udgangspunkt i en række overordnede aktiveringsprincipper og strategier for indsatsen. Herunder er det afgørende vigtigt, at jobcentret har et samarbejde med de relevante aktører på området.

3.1 Aktiveringsprincipper

Der er med udgangspunkt i Familie- og Beskæftigelsesforvaltningens værdigrundlag udarbejdet 9 aktiveringsprincipper, som udgør grundlaget for indsatsen ved Jobcenter Aalborg:

1. Borgere skal tage ansvar og opleve at blive inddraget.
2. Tilbud skal give mening for den enkelte og afstemmes i forhold til arbejdsmarkedets krav og behov – men enighed mellem jobcentermedarbejder og borger er ikke et mål i sig selv.
3. Motiverede borgere skal understøttes i deres bestræbelser på at blive selvforsørgende gennem en aktiv indsats.
4. Umotiverede borgere skal forsøges motiveret.
5. Indsatserne skal sikre, at der sker progression.
6. Indsatsen skal have et virksomhedsrettet og/eller uddannelsesrettet fokus.
7. Det bedste tilbud skal vælges ud fra en samlet vurdering af pris og kvalitet.
8. Alle tilbud skal løbende evalueres, så det kan dokumenteres, hvorvidt indsatsen virker.
9. Indsatser og økonomi skal ses i sammenhæng.

3.2 Virksomhedsstrategien

Et øget samarbejde med virksomhederne er en forudsætning for at Jobcenter Aalborg kan opnå gode resultater med at få ledige og sygemeldte ind på arbejdsmarkedet. Det er samtidigt forudsætningen for at jobcentret kan bidrage til at sikre, at virksomhederne har den arbejdskraft, som de har behov for.

Derfor er der udarbejdet en virksomhedsstrategi, der lægger op til, at virksomhedsvendt aktivering bør være det naturlige førstevalg, når en borger skal aktiveres, idet virksomhedsaktivering er det aktiveringstiltag, der generelt har den største effekt. Antallet af placeringer er ikke i sig selv det væsentlige – det vigtigste er, at den enkelte placering er et middel til selvforsørgelse. Fokus i indsatsen skal fortsat være på ordinære job, almindelig raskmelding eller ordinær uddannelse.

Fokus på den virksomhedsvendte indsats gælder både for indsatsen i Jobcenter Aalborg og hos jobcentrets eksterne samarbejdsparter.

3.3 Ressourceorienteret tilgang

Jobcenter Aalborg arbejder med en ressourceorienteret tilgang til alle borgere – fokus skal være på borgernes ressourcer og muligheder, også selvom der skal arbejdes med de områder, hvor borgeren har udfordringer. Som et led heri har jobcentret arbejdet med at ændre fokus i samtalerne med borgerene, således at de i højere grad skal være coachende og motiverende med vægt på borgernes ressourcer.

3.4 Effekt

Jobcentret har en bred vifte af tilbud tilpasset de forskellige målgrupper. Det er vigtigt løbende at evaluere på indsatsernes effekter, således at aktiveringsmidlerne anvendes til de tilbud og indsatser, der har de bedste effekter og når de mål, som ønskes opnået. Jobcentret er derfor ved at opruste på opfølgningen på indsatserne – både egne tilbud og tilbud hos eksterne aktører, således at der anvendes de tilbud, der giver de bedste effekter for borgerne.

3.5 Det brede samarbejde om vækst i Aalborg Kommune

Det er jobcentrets vurdering, at forudsætningerne for at nå gode resultater i 2017 er til stede. Udgangspunktet for beskæftigelsesplanen er dog, at beskæftigelsesindsatsen ikke i sig selv kan skabe nye job, men kan opkvalificere ledige, hjælpe ledige ud i ubesatte stillinger og medvirke til at fastholde sygemeldte i deres job. Desuden forudsætter implementeringen af beskæftigelsesplanen et bredt samarbejde med alle relevante parter i Aalborg Kommune for at kunne nå planens mål. Det gælder ikke mindst arbejdsmarkedets parter, a-kasser, uddannelsesinstitutioner, Ungdommens Uddannelsesvejledning, virksomheder og Business Aalborg.

Indsatsen for unge er formaliseret gennem arbejdet i Unge-strategiens ledergruppe, der er bredt sammensat på tværs af alle aktører, der arbejder med de unge i Aalborg Kommune.

Arbejdsmarkedet slutter ikke ved kommunegrænsen, og for Jobcenter Aalborg er samarbejdet med såvel de omkringliggende jobcentre/kommuner som Region Nordjylland et centralt fokusområde. Jobcenter Aalborg indgår i samarbejdet i Business Region North Denmark⁶, hvor Jobcenter Aalborg bidrager til indsatsområdet 'Kvalificeret arbejdskraft' med viden og ressourcer. Det regionale samarbejde bliver endnu vigtigere de kommende år i forbindelse med at der kan forventes at opstå flaskehalse inden for visse sektorer. Derudover er der også generelt et samarbejde med hele erhvervsfremmesystemet i regionen.

I takt med øget optag på Aalborg Universitet og University College Nordjylland (UCN) er der i de seneste år kommet markant flere dimittender – og desværre også flere ledige dimittender. Derfor samarbejder Jobcenter Aalborg med de store uddannelsesinstitutioner om at sikre, at så få studerende som muligt dimitterer til ledighed.

3.6 Beskæftigelsesministerens mål for 2017

Beskæftigelsesministeren udmelder hvert år et antal beskæftigelsespolitiske mål, som jobcentrene skal have særligt fokus på i indsatsen. For 2017 er der udmeldt følgende beskæftigelsespolitiske mål:

1. Virksomhederne skal sikres den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft.
2. Flere unge skal have en uddannelse.
3. Borgere i udkanten af arbejdsmarkedet herunder langtidsledige kontanthjælpsmodtagere skal tættere på arbejdsmarkedet.
4. Flere flygtninge og familiesammenførte skal være selvforsørgende.

Jobcenter Aalborg har i målfastsættelsen for de forskellige ydelser valgt så vidt muligt at tage udgangspunkt i budgetforudsætningerne i udkastet for budget 2017.

---

⁶ Business Region North Denmark er et samarbejde mellem Nordjyllands 11 kommuner og Region Nordjylland. Formålet er at skabe fælles vækst og udvikling for hele regionen.

4. Målgrupper & indsatser

4.1 Virksomhedsrettet indsats

4.1.1 Udvikling og udfordringer

Jobcenter Aalborg har siden primo 2015 styrket den virksomhedsvendte indsats som redskab til at få ledige og sygemeldte tilbage til arbejdsmarkedet. Indsatsen består dels i at få et bedre kendskab til virksomhedernes behov ved øget dialog med virksomhederne og dels i at få flere ledige og sygemeldte i aktivering på en virksomhed, da virksomhedsrettet aktivering generelt set er det mest effektive aktiveringsredskab.

Samarbejdsgraden er et udtryk for andelen af virksomheder i kommunen, som jobcentret har en borger placeret hos. Da langt fra alle virksomhedskontakter resulterer i en placering, men giver virksomhederne en orientering om hvilke indsatser jobcentret kan tilbyde, er andelen af virksomheder, som jobcentret løbende har kontakt til noget højere end samarbejdsgraden udtrykker. Tilsvarende har jobcentret også et stigende antal rekrutteringsopgaver for virksomhederne.

I perioden januar – maj 2016 havde jobcentret samarbejde med 29,2 % af virksomhederne i Aalborg Kommune, hvilket er 2,6 procentpoint højere end i samme periode i 2015. For hele landet er det tilsvarende resultat 25,6 % og en stigning i samarbejdet på 1,7 procentpoint. For hele 2015 var samarbejdsgraden i Aalborg 33,7 % og 29,9 % for hele landet.

4.1.2 Mål

Som nævnt er der ved at komme godt gang i økonomien i Nordjylland, hvilket også kommer til udtryk ved øget efterspørgsel efter arbejdskraft. Det giver jobcentret gode muligheder for at få flere borgere ud på en virksomhed i en praktik eller et løntilskud, som kan være en god rekrutteringskanal for virksomhederne. I perioden januar – april 2016 var der gennemsnitligt 1.234 virksomhedsplaceringer pr. måned, hvilket er 25,2 % højere end i samme periode i 2015.

I forbindelse med partnerskabsaftalen om integration i Aalborg (jf. afsnit 4.8) er der lagt op til, at der løbende skal stilles 350 private pladser til rådighed for flygtninge inden for brancher med mangel på arbejdskraft, hvilket sammen med jobcentrets fokus på virksomhedsrettet indsats vil medvirke til en øget volumen.

I 2017 er målet at:

- Samarbejdsgraden med virksomhederne skal ultimo 2017 være 3 procentpoint højere end i 2016 (I 2015 var resultatet 33,7 %).
- Antallet af aktiveringsforløb (virksomhedspraktik og løntilskud) i private virksomheder skal i 2017 øges med 25 % i forhold til gennemsnittet for 2016.

4.1.3 Indsatser

Den virksomhedsservice som Jobcenter Aalborg yder handler om alt fra fastholdelse af syge medarbejdere over rekruttering af ledige til bistand til jobrotationsprojekter. Jobcentret har én indgang for virksomhederne, som kan hjælpe virksomhederne ligesom jobcentret hvert år gennemfører et stort antal virksomhedsbesøg, hvor der gives information om hvad jobcentret kan tilbyde virksomhederne og drøftes hvilke muligheder der er for et samarbejde med virksomheden.

En virksomhedsrettet indsats er et fokus punkt for alle målgrupper, da det uanset om målet er job eller uddannelse kan være med til at give borgeren en pejling i forhold til mulighederne på arbejdsmarkedet og afklaring af, hvad der skal til for at opnå varig selvforsørgelse. I valget af hvor borgeren skal placeres på en virksomhed vil der være særligt fokus på de områder, hvor der er mangel på arbejdskraft.

4.2 Unge

4.2.1 Udvikling og udfordringer

Aalborg er som uddannelsesby med universitet og mange uddannelsesinstitutioner den eneste storby i Nordjylland med de muligheder og udfordringer det giver. Det er centralt, at Aalborg Kommune har fokus på, at alle unge får en uddannelse både i forhold til at sikre, at de unge starter på en uddannelse og samtidigt bliver fastholdt i uddannelsessystemet og dermed får gennemført en uddannelse.

Den primære målgruppe for denne indsats er uddannelseshjælpsmodtagere, som er unge under 30 år uden en kompetencegivende uddannelse og som ikke er medlem af en a-kasse. I juni 2016 var der i alt 2.080 fuldtidspersoner i denne målgruppe, hvilket er en stigning på 0,9 % i forhold til juni 2015. På landsplan har der i samme periode været et fald på 4,4 %.

Den samlede ungemålgruppen er en målgruppe i vækst – Ungestatikken fra 1. kvartal 2016 viser, at der fra 1. kvartal 2015 til 1. kvartal har været en vækst i antallet af unge i alderen 15-24 år på 2,9% svarende til 994 personer fra 34.827 personer i 1. kvartal 2015 til 35.821 personer i 1. kvartal 2016.

Færre unge vælger en erhvervsuddannelse og da der fremadrettet kommer mangel på faglært arbejdskraft er det centralt, at flere unge får en erhvervsuddannelse. Ungestrategiens ledergruppe har sat fokus på, at flere unge skal have en erhvervsuddannelse og i 2017 afholdes SKILLS, som er Danmarks mesterskaberne for faglærte, i Aalborg.

Det er en udfordring, at en stor gruppe af de unge ikke har afsluttet grundskolens afgangseksamen eller ikke har 2 i dansk og matematik for det medfører, at de ikke kan starte på en erhvervsuddannelse. På den baggrund skal der gøres en ekstra indsats for, at de unge får de nødvendige kvalifikationer for at kunne starte på en erhvervsuddannelse.

4.2.2 Mål

Som følge af væksten i den samlede ungegruppe og som følge af erhvervsskolereformens konsekvenser for de unges muligheder for at starte på en erhvervsuddannelse er det Jobcenter Aalborgs vurdering, at det i 2017 vil være vanskeligt, at nedbringe antallet af unge på offentlig forsørgelse. Udgangspunktet for 2017 er derfor et forsøg på at holde antallet af unge på et uændret niveau.

I 2017 er målet at:

- Antallet af uddannelseshjælpsmodtagere forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 2.000 unge, hvilket svarer til det forventede niveau for hele 2016.

4.2.3 Indsatser

Uddannelseshuset er omdrejningspunktet for den indsats, der skal sikre, at alle unge i Aalborg Kommune får en uddannelse. Udgangspunktet er, at stort set alle unge har de samme drømme: De ønsker en uddannelse, og deres forventninger er at de skal forsørge sig selv gennem SU og lønarbejde indtil de har gennemført en uddannelse.

Udgangspunktet for indsatsen er, at de unge skal hurtigt i gang og ikke er passive. Formålet med indsatsen er at bringe de unge tættere på at kunne påbegynde en uddannelse. Indsatsen er individuelt tilrettelagt i forhold til de unges behov og barrierer og indsatsen omfatter blandt andet:

- Brobygningsforløb på uddannelsesinstitutionerne, eksempelvis på Tech College.
- Virksomhedspraktik, som i højere grad skal anvendes til at afklare de unge om deres uddannelsesvalg.

- Den virksomhedsrettede indsats skal have fokus på mangelområderne.
- Fokus på FVU (Forberedende Voksenuddannelse) og opkvalificering, så de unge opfylder de faglige krav der stilles for at kunne starte på en ungdomsuddannelse.
- Mere målrettet samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) i forhold til Kombineret UngdomsUddannelse (KUU) og ErhvervsGrundUddannelse (EGU).
- Motiverende samtaler og virksomhedspraktikker – selvom en ung har lang vej til at kunne begynde på en uddannelse og har andre udfordringer f. eks. sundhedsmæssige, skal den unge motiveres til, at det kan lade sig gøre.
- Vejledning og opkvalificering, som omfatter en bred palet af både kommunale og private tilbud.

4.3 Forsikrede ledige

4.3.1 Udvikling og udfordringer

De seneste år har antallet af forsikrede ledige i Aalborg været faldende – en tendens der også gør sig gældende i hele landet og Nordjylland.

I Aalborg har der fra juni 2015 til juni 2016 været et fald på 11,6 % - svarende til et fald fra 3.975 til 3.513 i fuldtidspersoner. I hele landet har faldet været 13,1 %. I Nordjylland har faldet været 15,7 %

Når faldet i Aalborg er mindre end i de øvrige nordjyske kommuner, er det ikke udtryk for at Aalborg nødvendigvis har en dårligere indsats end de øvrige kommuner. Tallene skal ses i lyset af faldende arbejdsstyrke i de øvrige kommuner som følge af bl.a. fraflytninger samt efterløn og pension. Aalborg tiltrækker derimod mange, og særligt mange unge studerende. Optaget på såvel UCN og AAU er således fordoblet de seneste 5-6 år, hvilket afspejles i ledighedstallene, idet flere og flere ledige dagpengemodtagere er nyuddannede med en videregående uddannelse.

Faldet i Aalborg kan bl.a. tilskrives den stigende beskæftigelse, og at ledige rent faktisk kommer i arbejde. Fra april 2015 til april 2016 blev antallet af lønmodtagere øget med 3.438 fuldtidspersoner i Nordjylland. Ud af disse stod Aalborg for de 2.238.

4.3.2 Mål

I forhold til udviklingen fra 2016 til 2017 i antallet af forsikrede ledige forventer Finansministeriet et fald på 5%. Nedenstående målsætning er baseret på Finansministeriets vurdering.

I 2017 er målet at:

- Antallet af forsikrede ledige forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 3.650 fuldtidspersoner, hvilket svarer til et fald på 5% i forhold til det forventede gennemsnitlige antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitligt 3.850 fuldtidspersoner.

4.3.3 Indsatser

Beskæftigelsesudvalget godkendte i efteråret 2015 en handleplan, der skal sætte ind med flere og ekstra initiativer overfor forsikrede ledige. Derudover viser bl.a. FremKom 3, hvor der kommer til at mangle arbejdskraft. Indsatserne i 2017 vil derfor være:

- Virksomhedsrettede indsatser.
- Målrettet aktivering inden for brancher med mangel i samarbejde med relevante uddannelsesinstitutioner og virksomheder.
- Fokus på opkvalificering og ordinær uddannelse.
- Tidlig aktivering og øget jobrettet fokus i samtalerne.

- Deltagelse i BRN-projekt Vækst Via Viden.
- Fremskudt indsats på UCN og AAU.
- Jobklubber og workshops.

4.4 Kontanthjælpsmodtagere

4.4.1 Udvikling og udfordringer

Antallet af kontanthjælpsmodtagere har i perioden juni 2015 til juni 2016 været stigende, med en stigning fra 3.979 til 4.206 fuldtidspersoner – svarende til 5,7%. Der ses også et stigende antal kontanthjælpsmodtagere blandt 6-byerne (bortset fra København), mens antallet i hele landet i samme periode faldet med 2,1 %.

Opdelt på jobparate og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere ser billedet mere differentieret ud. Således har der i perioden juni 2015 til juni 2016 været en stigning på 6,1 % jobparate i Aalborg. I hele landet har der været en stigning 6,2 %.

Når der er en stigning i antallet af jobparate skal dette ses i tæt tilknytning til de dagpengemodtagere, der har mistet dagpengere. Nogle af disse har fortsat behov for offentlig forsørgelse og overgår derfor til kontanthjælp. For de aktivitetsparate har der i Aalborg været en stigning på 2,2 % i samme periode. Dette er et noget anderledes billede end i hele landet hvor der har været et fald blandt de aktivitetsparate på 7,3 %.

4.4.2 Mål

Som følge af de forbundne kar på beskæftigelses- og forsørgelsesområdet er kontanthjælpsområdet under pres, idet ændringer og indsats over for andre målgrupper, som f.eks. for de forsikrede ledige, sygemeldte og personer på jobafklaring kan medføre en stigende tilgang til kontanthjælpsområdet, hvilket jf. ovenfor også er tilfældet i andre store kommuner. Det er derfor vurderingen, at der også i 2017 vil være en vækst i det samlede antal personer på kontanthjælp.

I 2017 er målet at:

- Antallet af kontanthjælpsmodtagere forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 4.000 personer, hvilket er en vækst på 2,5 % i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitligt 3.900 personer på kontanthjælp.

4.4.3 Indsats

Jobparate

Indsatsen for de jobparate kontanthjælpsmodtagere skal sikre, at de hurtigst muligt kommer i beskæftigelse. Derfor retter indsatsen sig mod følgende: Fokus på tilknytning til arbejdsmarkedet via vikarjobs og deltid beskæftigelse.

- Øget jobrettet fokus i samtalerne.
- Virksomhedsrettede tilbud.
- Opkvalificering via kurser og ordinær uddannelse med fokus på mangelområder på arbejdsmarkedet.
- Realkompetencevurderinger med henblik på kurser og ordinær uddannelse.
- Samarbejde med vikarbureauer, da det er en god måde at blive introduceret til arbejdsmarkedet på og optjene timer ift. 225-reglen.

Aktivitetsparate

Indsatsen for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere vil rette sig mod at bibringe med opkvalificering sideløbende med, at der tages hånd om de problemer de har ud over ledighed. Indsatserne er følgende:

- Fokus på ordinært arbejde – også i få timer.
- Kombitilbud med virksomhedsrettede tilbud.
- Helhedsorienteret og tværfaglig indsats med fokus på borgerens egne ressourcer.
- Tilbud i regi af RCA, Projektafsnittet og eksterne leverandører.
- Deltagelse i STAR's Job First-projekt.

4.5 Langtidsledige

4.5.1 Udvikling og udfordringer

I en tid med stigende efterspørgsel efter arbejdskraft, er det en udfordring at antallet af langtidsledige⁷ ikke falder, men derimod ser ud til at være stigende. Således var der i gennemsnit ca. 1.600 langtidsledige i hele 2015. I de første 7 måneder af 2016 har der i gennemsnit været 1.650 langtidsledige. Det økonomiske op-sving ser altså ikke ud til at have haft betydning for langtidsledige.

Ser man på fordelingen af forsikrede langtidsledige og langtidsledige kontanthjælpsmodtagere i de første 7 måneder af 2016 har der i gennemsnit været 795 forsikrede langtidsledige og 855 langtidsledige kontanthjælpsmodtagere – svarende til en fordeling på henholdsvis 48 % og 52 %. Der er altså tale om en næsten ligelige fordeling, dog med en lille overvægt af langtidsledige kontanthjælpsmodtagere.

4.5.2 Mål

I lyset af udviklingen i antallet af langtidsledige, og at det ikke umiddelbart ser ud til at efterspørgslen efter arbejdskraft har haft en positiv betydning for de langtidsledige, er det ikke forventningen at antallet af langtidsledige vil falde i 2017. Dertil kommer, at der er en negativ sammenhæng mellem langtidsledige forsikrede ledige, der har ophør af dagpengere og antallet af langtidsledige kontanthjælpsmodtagere, idet nogle af de forsikrede ledige, der mister dagpenge vil være berettiget til kontanthjælp og vil indgå i langtidsledighedsstatistikken for kontanthjælpsmodtagere.

I 2017 er målene at:

- Antallet af langtidsledige forventes gennemsnitlig i 2017 at være på niveau med det gennemsnitlige antal i 2016.

4.5.3 Indsatser

For de ledige der er blevet langtidsledige sættes følgende i værk:

- Fokus på virksomhedsrettede tilbud for at få skabt netværk og kontakt til arbejdsmarkedet.
- Fremrykket intensiv indsats fra lovpligtige 16. måned til 12. måned med tættere kontaktførelse eller personlig jobformidler.
- Særlig indsats for langtidsledige fra de 4 a-kasser med særligt mange langtidsledige; 3F, Krifa, HK og FOA i såvel jobcentret som hos anden aktør.
- Særlige jobklubber for langtidsledige.

Det stigende antal langtidsledige kontanthjælpsmodtagere skal ses i lyset af de a-dagpengemodtagere, der mister dagpengere, og som overgår til kontanthjælp. Disse tæller som langtidsledige fra dag 1 på kontanthjælp og bør derfor have et særskilt fokus i indsatsen, for at kunne imødegå efterspørgslen efter arbejdskraft, og for at sikre, at de ikke sidestilles med ny-ledige kontanthjælpsmodtagere.

⁷ Antal langtidsledige personer opgør antal a-dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere, som inden for de seneste 52 uger har været ledige/i aktivt tilbud i 80 pct. af tiden. Perioder, hvor den ledige ikke har været jobklar eller ikke har stået til rådighed for arbejdsmarkedet, trækkes fra beregning af langtidsledighed

4.6 Sygedagpenge

4.6.1 Udvikling og udfordringer

I 2016 er antallet af sygedagpengemodtagere og borgere i jobafklaringsforløb faldet med 5,1% fra maj 2015 til maj 2016. I maj 2016 var der i alt 2.091 sygedagpengemodtagere og 445 borgere i et jobafklaringsforløb. På landsplan er antallet af sygedagpengemodtagere og borgere i jobafklaringsforløb i samme periode steget med 3,5%.

Den positive udvikling på sygedagpengeområdet er et resultat af Jobcenter Aalborg styrkede indsats på sygedagpengeområdet, hvor der er gennemført et udviklingsprojekt med særligt fokus:

- Sagsstyring og opfølgning.
- Tidlig indsats og handlinger.
- Udvikling af kompetencer og praksis.

4.6.2 Mål

Det er vurderingen, at den positive udvikling med et faldende antal sygedagpengemodtagere fortsætter i 2017, men dog ikke samme omfang, som i 2016. For borgere i jobafklaringsforløb, hvor der siden ordningens indførelse har været en kontinuerlig vækst i antallet af jobafklaringsforløb, forventes samlet set en mindre tilgang samtidig med at der forventes en stabilisering i det samlede antal.

I 2017 er målene at:

- Antallet af sygedagpengemodtagere forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 2.100 personer, hvilket er et fald på 2,3 % i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitlig 2.150 personer på sygedagpenge.
- Antallet af borgere i jobafklaringsforløb forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 500 personer, hvilket er en vækst på 5,3% i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitlig 475 personer i et jobafklaringsforløb.

4.6.3 Indsatser

I indsatsen for sygedagpengemodtagere og borgere i jobafklaringsforløb er fokus på fastholdelse, forebyggelse og information:

- Arbejdsfastholdelse og delvis genoptagelse af arbejdet er en meget effektiv indsats ift. nedbringelse af længden af sygdomsperioden. Til indsatsen er der tilknyttet ergoterapeuter og en psykolog.
- Virksomhedsrettede tilbud.
- Forebyggende og sundhedsfremmende indsatser.
- Forebyggende indsats for personer med stress – I efteråret 2015 etablerer Sundheds- og Kulturforvaltningen Center for Stressforebyggelse. Indsatsen er et kursusforløb med mulighed for enkelte samtaler med en psykolog.
- Information og forebyggelse – Ved at informere yderligere om sygedagpengereglerne og mulighed for forebyggelse af sygdom forventes, at antallet af nye sygedagpengemodtagere vil blive færre.
- Udviklingsprojekt (Marselisborgprojektet).

4.7 Borgere på kanten af arbejdsmarkedet

4.7.1 Udvikling og udfordringer

Borgere på kanten af arbejdsmarkedet er en bred gruppe og er kendetegnet ved at have en betydelig lave beskæftigelsesfrekvens end andre, da borgerne i denne målgruppe generelt har færre kompetencer og andre barrierer end ledighed.

Borgere på kanten af arbejdsmarkedet kan findes blandt alle de ydelsestyper, som Jobcenter Aalborg varetager indsatsen for. I dette afsnit er målgruppen afgrænset til borgere i ressourceforløb, ledighedsydelsesmodtagere, fleksjobbere og førtidspensionister. Disse gruppe udgjorde tilsammen i juni 2016 i alt 9.644 borgere, hvilket er et fald på 1,2% sammenlignet med juni 2015. På landsplan er udviklingen i samme periode status quo.

De øvrige relevante målgrupper er aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, uddannelseshjælpsmodtagere og flygtninge og indsatsen for de målgrupper er beskrevet i andre afsnit i beskæftigelsesplanen.

4.7.2 Mål

I forhold til 2017 er det vurderingen, at det samlede antal af borgere på kanten af arbejdsmarkedet vil fortsætte med at falde, men i forhold til de enkelte målgrupper forventes en forskellig artet udvikling jævnt før nedenstående.

Det er forventningen, at der fortsat vil blive etableret flere fleksjob i 2017 (forventet vækst på 3,5% og gennemsnitlig 2.000 personer i fleksjob i 2017). Som følge af etableringen af flere fleksjob forventes en nedgang i antallet af personer på ledighedsydelse i 2017 (forventet fald på 4,9% og gennemsnitlig 390 personer på ledighedsydelse i 2017).

For personer i ressourceforløb forventes fortsat en vækst i det samlede antal (forventet vækst på 7,4% og gennemsnitlig 650 personer i ressourceforløb i 2017). Antallet af personer i ressourceforløb vil dog stabilisere sig og flade ud som følge af stigende afgang fra ressourceforløb blandt andet til fleksjob og førtidspension.

I lighed med udviklingen de seneste år forventes en fortsat nedgang i det samlede antal personer på førtidspension i 2017 (forventet fald på 5% og gennemsnitlig 6.200 personer på førtidspension i 2017). Faldet i antal førtidspensionister skyldes at tilgangen som følge af førtidspensionsreformen er mindre end afgang. Antallet af tilkendelser af førtidspension forventes øget til ca. 300 pr. år (svarende til landsgennemsnittet) som følge af afslutning af ressourceforløb.

I 2017 er målet at:

- Antallet af borgere i ressourceforløb, på ledighedsydelse, i fleksjob eller på førtidspension forventes gennemsnitlig i 2017 højst at være på 9.240 personer, hvilket er et fald på 2,5 % i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitlig 9.477 fuldtidspersoner.

4.7.3 Indsatser

Selvom denne målgruppe har mange udfordringer og er langt væk fra arbejdsmarkedet, så det vigtigt, at indsatsen sætter fokus på at give borgerne ansvar for eget liv. Samtidigt skal der stilles krav til borgerne og sættes fokus på borgernes ressourcer frem for deres barrierer.

Der lægges vægt på tidlig indsats, inddragelse af borgeren, individuelle løsninger og en tværfaglig helhedsorienteret indsats. Jobcenter Aalborg anskuer indsatsen ud fra to vinkler:

- At den primære forebyggelse ligger i en tidlig tværfaglig og helhedsorienteret indsats for borgere, der modtager sygedagpenge, kontanthjælp eller uddannelseshjælp. Derved forebygges, at borgere kommer på kanten af arbejdsmarkedet.
- At det derudover gennem revalidering og indsatsen i rehabiliteringsteams og ressourceforløb sikres, at flest mulige på kanten af arbejdsmarkedet kommer i arbejde og færrest er på en varig passiv forsørgelse.

Eksempler på indsatser:

- Virksomhedsrettede tilbud.
- Vejledning og opkvalificering, som omfatter en bred palet af både kommunale og private tilbud.
- Sundhedsrettet indsats – Jobcenter Aalborg er i dialog med Sundhedscentret om at styrke samarbejdet og konkret arbejdes der på, at Sundhedscentret får medarbejdere placeret i nogle af jobcentrene, så de kan komme i dialog med borgerne.
- Fokus på at borgere i ressourceforløb bliver afsluttet.

Som et led i Aalborg Kommunes erhvervsplan vil Aalborg Kommune de kommende år understøtte væksten i antallet af levedygtige socialøkonomiske virksomheder med erhvervsdrift som det bærende grundlag. Socialøkonomiske virksomheder skal være en del af erhvervsudviklingen, der på kort sigt skaber nye jobs til borger på kanten af arbejdsmarkedet, og på længere sigt skaber øget omsætning og vækst ved udvikling af nye forretningsområder. Jobcenter Aalborg samarbejder med Business Aalborg om dette.

4.8 Flygtninge

4.8.1 Udvikling og udfordringer

Siden juli 2014 begyndte Aalborg Kommune for første gang i ti år at modtage en større gruppe nye flygtninge. Således forventes der ved udgangen af 2016 at være ca. 1000 flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, som er over 18 år.

4.8.2 Mål

Der er i efteråret 2016 indgået en lokal partnerskabsaftale mellem arbejdsmarkedets parter, erhvervsorganisationer, uddannelsesinstitutioner og Aalborg Kommune om integration af flygtninge i Aalborg Kommune.

Det er partnerskabets formål at tilvejebringe 500 praktikpladser til flygtninge. Pladserne skal primært findes inden for brancher, hvor der aktuelt er mangel på arbejdskraft, eller hvor der er udsigt til mangel på arbejdskraft. Op til 150 pladser kan være inden for det offentlige. Disse praktikpladser skal fortrinsvis bruges til træning af hverdagsdansk og indføring i arbejdspladskultur. Mindst 350 praktikpladser skal findes på det private arbejdsmarked inden for brancher med mangel på arbejdskraft.

I 2017 er målene at:

- For alle unge under 30 år arbejdes der hen imod uddannelse, beskæftigelse eller opkvalificering af eksisterende uddannelse fra hjemlandet. Indsatsen planlægges ud fra den enkeltes forudsætninger:
  - Efter 1-1½ år forventes, at 12,5 % er i gang med en SU-berettiget uddannelse eller beskæftigelse
  - Efter 2 år forventes at yderligere 32,5 % er i gang med en SU-berettiget uddannelse eller beskæftigelse.
  - Inden 3 år forventes, at yderligere 25 % er i gang med en SU-berettiget uddannelse eller beskæftigelse.

- For alle over 30 år arbejdes der virksomhedsrettet. Indsatsen planlægges ud fra den enkeltes forudsætninger:
  - Efter 1 år forventes, at 5 % er i beskæftigelse.
  - Efter 2 år forventes, at yderligere 15 % er i beskæftigelse.
  - Efter 3 år forventes, at yderligere 30 % er i beskæftigelse.

I 2017 vil der blive fulgt tæt op på måldelen med henblik på at vurdere, om målene skal justeres.

4.8.3 Indsatser

Jobcenter Aalborg vil fortsat arbejde for at flere får adgang til arbejdsmarkedet. Det er vigtigt at virksomhederne er åbne for at ansætte personer med eksamensbeviser og kompetencer erhvervet i udlandet. Virksomhedernes viden om dette styrkes gennem virksomhedskonsulenternes information til virksomhederne og afholdelse af temaarrangementer for virksomheder og mentorer.

Jobcenter Integration har en vigtig opgave i at se styrken og ressourcerne hos den enkelte flygtning, som kommer hertil. Målet er, at den enkelte hurtigst mulig bliver selvforsørgende. Fokus vil være på danskundervisning, arbejdsmarkedstilknytning, fritid og netværk, som vurderes at være de vigtigste elementer i en succesfuld integrationsindsats.

I Aalborg vil indsatsen være følgende:

- Introforløb den første måned efter ankomst, hvor deltagerne får generel orientering om integrationsperioden, får oprettet nemid, bankkonto, bliver henvist til danskuddannelse, får udarbejdet integrationskontrakt og CV samt bliver henvist til virksomhedsrettet tilbud.
- Virksomhedsrettet integrationsprogram, hvor der for jobparate flygtninge kontinuerligt arbejdes med virksomhedspraktik, løntilskud, IGU (Integrationsgrunduddannelse) samt kompetenceafklaring og opkvalificering. For aktivitetsparate flygtninge arbejdes der så vidt muligt også med virksomhedspraktik i kombination med vejledning og opkvalificering.
- Helheds- og ressourceorienteret indsats målrettet de borgere, der af fysiske eller psykiske årsager ikke har mulighed for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.
- Mentorordninger og rollemodelkorps.
- Business Aalborg tilbyder nydanske iværksættere og virksomhedsejere gratis rådgivning og vejledning til opstart og drift af virksomhed samt at få adgang til netværk med andre iværksættere og virksomheder.
- Inddrage lokale virksomhedsnetværk i arbejdet.
- Projekt "Lokalsamfundet Bygger Bro", der omfatter samarbejde med bl.a. fritids- og foreningsliv samt lokale samråd og frivillige borgere i lokalområderne med henblik på at sikre en god modtagelse og integration af nyankomne flygtninge samt at understøtte arbejdsmarkedstilknytningen.

4.9 Indsats for borgere med handicap

Det at have en tilknytning til arbejdsmarkedet, at have en faglig position og at indgå i sociale relationer på en arbejdsplads betyder rigtig meget for den enkeltes selvopfattelse.

Det er ikke muligt at opgøre målgruppens størrelse, da en væsentlig andel er i beskæftigelse uden at gøre brug af de tilgængelige ordninger på området. Der er dog også en del beskæftigede, der anvender de handicapkompenserende ordninger for at blive fastholdt i beskæftigelse. Jobcentret ønsker at udbrede kendskabet til de redskaber, der er til rådighed for at fastholde borgere med handicap på arbejdsmarkedet. Derfor indeholder Virksomhedscentrets generelle virksomhedsbesøg informationer til virksomhederne om

mulighederne inden for de handicapkompenserende ordninger. Denne information fremkalder en del ansøgninger om personlig assistance og hjælpemidler, hvilket er værdifulde tiltag til at fastholde borgere med funktionsnedsættelser i beskæftigelse. Jobcentret kommer også i kontakt med borgere med handicap i forbindelse med en sygedagpengesag, og også her vil jobcentret øge fokus på de redskaber, der er til rådighed, for at bidrage til at fastholde borgere med handicap på arbejdsmarkedet.

Jobcentret tilbyder personlig assistance til personer med betydelige varige fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, f.eks. i forbindelse med arbejde, ved efteruddannelse eller som led i tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats til alle målgrupper.

Desuden kan der tilbydes hjælpemidler i form af nødvendige arbejdsredskaber, hjælpemidler eller indretninger, som ikke stilles til rådighed af uddannelsesstedet eller arbejdspladsen. Tilsvarende kan der via "isbryderordning" (løntilskudsordning til nyuddannede borgere med handicap) og fortrinsadgang til personer, der på grund af et handicap har vanskeligt ved at få beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked, til ledige stillinger hos offentlige arbejdsgivere, hvis vedkommende er lige så kvalificeret som de øvrige ansøgere.

Jobcentret samarbejder med Ældre- og Handicapforvaltningen i forbindelse med etablering af førtidspensionister i job med løntilskud. Samarbejdet omfatter både de udviklingshæmmede førtidspensionister, der ønsker et job med løntilskud frem for beskyttet beskæftigelse og borgere med psykiatriske diagnoser. Jobcentret samarbejder også med socialøkonomiske virksomheder om ansættelse af borgere i fleksjob eller førtidspensionister i job med løntilskud.

Bilag 1: Oversigt over målene

Virksomhedsrettet indsats

- Samarbejdsgraden med virksomhederne skal ultimo 2017 være 3 procentpoint højere end i 2016 (i 2015 var resultatet 33,7 %).
- Antallet af aktiveringsforløb (virksomhedspraktik og løntilskud) i private virksomheder skal i 2017 øges med 25 % i forhold til gennemsnittet for 2016.

Unge

- Antallet af uddannelseshjælpsmodtagere forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 2.000 unge, hvilket svarer til det forventede niveau for hele 2016.

Forsikrede ledige

- Antallet af forsikrede ledige forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 3.650 fuldtidspersoner, hvilket svarer til et fald på 5% i forhold til det forventede gennemsnitlige antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitligt 3.850 fuldtidspersoner.

Kontanthjælpsmodtagere

- Antallet af kontanthjælpsmodtagere forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 4.000 personer, hvilket er en vækst på 2,5 % i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitligt 3.900 personer på kontanthjælp.

Langtidsledige

- Antallet af langtidsledige forventes gennemsnitlig i 2017 at være på niveau med det gennemsnitlige antal i 2016.

Sygedagpenge

- Antallet af sygedagpengemodtagere forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 2.100 personer, hvilket er et fald på 2,3 % i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitlig 2.150 personer på sygedagpenge.
- Antallet af borgere i jobafklaringsforløb forventes gennemsnitligt i 2017 højest at være på 500 personer, hvilket er en vækst på 5,3% i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitligt 475 personer i et jobafklaringsforløb.

Borgere på kanten af arbejdsmarkedet

- Antallet af borgere i ressourceforløb, på ledighedsydelse, i fleksjob eller på førtidspension forventes gennemsnitlig i 2017 højest at være på 9.240 personer, hvilket er et fald på 2,5 % i forhold til det forventede antal i 2016, hvor der forventes gennemsnitlig 9.477 fuldtidspersoner.

Flygtninge

- For alle unge under 30 år arbejdes der hen imod uddannelse, beskæftigelse eller opkvalificering af eksisterende uddannelse fra hjemlandet. Indsatsen planlægges ud fra den enkeltes forudsætninger:
  - Efter 1-1½ år forventes, at 12,5 % er i gang med en SU-berettiget uddannelse eller beskæftigelse
  - Efter 2 år forventes at yderligere 32,5 % er i gang med en SU-berettiget uddannelse eller beskæftigelse.
  - Inden 3 år forventes, at yderligere 25 % er i gang med en SU-berettiget uddannelse eller beskæftigelse.

- For alle over 30 år arbejdes der virksomhedsrettet. Indsatsen planlægges ud fra den enkeltes forudsætninger:
  - Efter 1 år forventes, at 5 % er i beskæftigelse.
  - Efter 2 år forventes, at yderligere 15 % er i beskæftigelse.
  - Efter 3 år forventes, at yderligere 30 % er i beskæftigelse.